

Posuzování vlivu vývozu a investic na životní prostředí

ÚVĚROVÁ
POJIŠŤOVNA

Ochrana životního prostředí hraje stále důležitější roli při určování hospodářského rozvoje a princip trvale udržitelného rozvoje vyžaduje snižování negativních dopadů ekonomické činnosti člověka na životní prostředí. Vliv vývozu na životní prostředí je vyhodnocován ve většině vyspělých států, vyhodnocení projektu z hlediska životního prostředí si jako podmínku svého financování kladou finanční instituce skupiny Světové banky a ostatní rozvojové agentury a regionální rozvojové banky.

Zatímco mezinárodní finanční instituce mají vypracovány postupy vyhodnocení vlivu projektů, které financují, projekty financované v rámci státní podpory jednotlivých zemí nepodléhaly až donedávna žádné kontrole v případě, že v zemi, kam vývoz směřoval, neexistovala legislativa pro ochranu životního prostředí. Přičemž objem projektů podporovaných exportními agenturami členských států OECD několikrát převyšuje objem projektů financovaných mezinárodními finančními institucemi. Proto již v polovině roku 2000 přijala Ministerská rada zemí OECD závěr zavést ekologické aspekty i do státní podpory vývozu poskytované formou úvěrového pojištění a zvýhodněného financování se státní podporou. Tento proces byl završen v roce 2003 přijetím Doporučení OECD o společných přístupech k životnímu prostředí a státem podporovaným vývozním úvěrům, kterým byl přijat závazek, že všechny státní instituce pro podporu vývozu zahrnou do svých postupů princip **nepodporovat v rámci státní podpory vývozu projekty, které nedodrží stanovené minimální ekologické standardy, a tím poškozují životní prostředí.**

Závazky České republiky přijaté v rámci OECD tedy vyžadují, aby EGAP zavedl do svých pojistných podmínek podmínku pojištění vývozních úvěrů - vyhodnocení vlivu na životní prostředí v zemi konečného určení vývozu. U některých vývozech, kde lze předpokládat výrazný vliv na životní prostředí, vyžaduje vyhodnocení zpracování odborného posudku. Obdobné postupy zavedly všechny členské země OECD. EGAP zařadil od 1. května 2002 hodnocení vlivu vývozu na životní prostředí mezi faktory, které ovlivňují posuzování rizikovitosti pojišťovaného vývozu, a tím ovlivňují i přijatelnost vývozu k pojištění.

Konečné znění Doporučení OECD z prosince 2003 upravilo doposud přijaté společné přístupy členských států OECD. Proto došlo i ke změně postupů EGAP při posuzování vlivu vývozu na životní prostředí. Tyto úpravy jsou uplatňovány od 1. ledna 2004.

První změna znamená zjednodušení postupů především pro subdodávky. Předmětem hodnocení jsou totiž projekty nebo vývozy investičního zboží nebo služeb určených pro projekty. Předmětem hodnocení jsou tedy v zásadě celé projekty, např. elektrárny. Odpovědnost za ekologickou nezávadnost projektu spočívá vždy na hlavním dodavateli. Pokud je český vývozce v postavení subdodavatele, postačí pro účely hodnocení vlivu vývozu při pojištění úvěru předložení již existujícího posudku vypracovaného pro hlavního dodavatele. V případě, že vývozce není schopen předložit hodnocení vlivu na životní prostředí celého projektu, protože je pouze subdodavatelem a hlavní dodavatel mu neposkytl posudek o vlivu na životní prostředí, není již posudek nutno vypracovávat pro celý projekt, ale pouze pro dané subdodávky zboží nebo služeb.

Postup hodnocení vlivu vývozu na životní prostředí

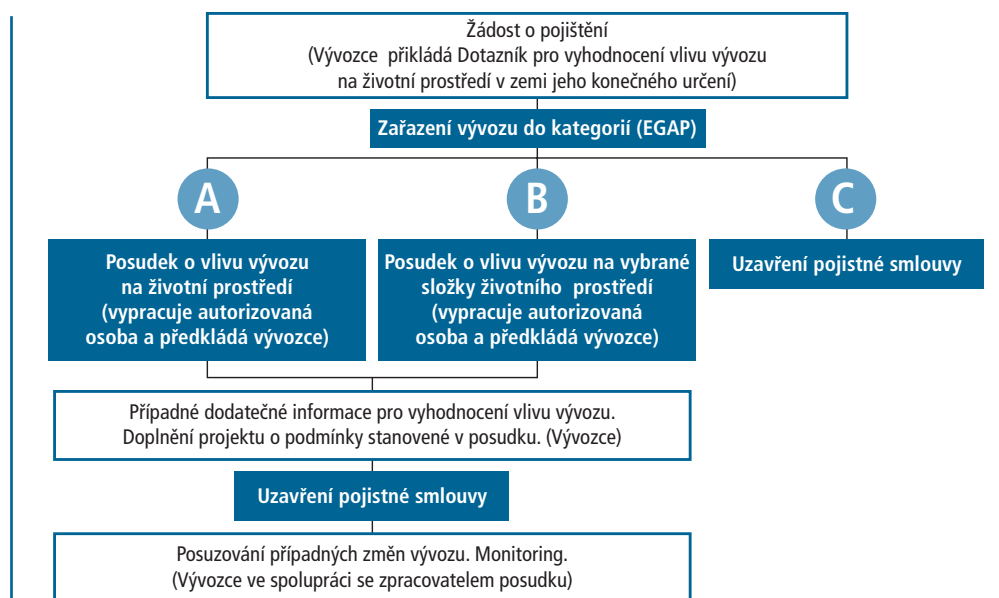
Celý proces vyhodnocení vlivu vývozu na životní prostředí v zemi jeho konečného určení začíná předložením vyplněného **dotazníku o vlivu vývozu na životní prostředí**. Podle závažnosti jeho vlivu na

životní prostředí zařadí EGAP vývoz do jedné ze tří kategorií (A, B nebo C) a rozhodne, zda projekt bude dále posuzován cestou odborného posudku o vlivu vývozu na životní prostředí.

Vývozy, u kterých lze předpokládat značné negativní vlivy na životní prostředí a jejichž vlivy přesahují území, na kterém bude daný projekt realizován, budou zařazeny do **kategorie A**. Jedná se například o rafinérie ropy, tepelné elektrárny, produktovody, námořní přístavy nebo projekty, které se nacházejí v citlivé oblasti, nebo v její bezprostřední blízkosti. Citlivou oblastí jsou podle OECD například národní parky, přírodní rezervace, pralesy, ale také oblasti s vysokou koncentrací osídlení nebo průmyslových činností.

Vývozce je povinen předložit EGAP expertní

k vývozu. Tato nová povinnost se může zdát komplikací, ale účast veřejnosti při rozhodování o realizaci určitého projektu je stále významnější, a proto je nutné respektovat její právo na informovanost o zamýšlených projektech. Včasná spolupráce s veřejností usnadní realizaci projektu. Naopak zanedbání takové spolupráce může znamenat zastavení celého projektu. Spolupráce s veřejností by měla být zásadní především pro investora projektu. Jeho dodavatelé - vývozci by však ve vlastním zájmu měli s veřejností také účinně komunikovat. Novou povinnost zveřejnit požadované informace o vývozu zařazeného do kategorie A tak ve skutečnosti proto nelze považovat za komplikaci realizace vývozu, ale její usnadnění.

posudek o vlivu daného vývozu na životní prostředí s jednoznačným hodnocením o přijatelnosti vlivu vývozu na životní prostředí v zemi jeho konečného určení. Posudek musí být vypracován podle pravidel platných v zemi konečného určení vývozu. Tato pravidla však nesmějí být mírnější než pravidla skupiny Světové banky nebo jiných mezinárodně uznaných pravidel. Těmito pravidly se nově rozumí také pravidla ES. Možnost používat pravidla ES významně zrychlují a zjednodušují postup vypracování posudku díky harmonizaci českých norem s normami ES. Tuto změnu lze považovat za **další zjednodušení dosavadních postupů.**

Je-li vývoz zařazen do kategorie A, má vývozce povinnost zveřejnit posudek o vlivu vývozu na životní prostředí nebo jeho závěry alespoň 30 dní před uzavřením pojistné smlouvy. Posudek může být zveřejněn na internetových stránkách vývozce. Při zveřejnění je však nutno plně zachovat obchodní tajemství duševní a průmyslová práva vztahující se

Tyto tři změny znamenají zjednodušení postupu při hodnocení vlivu vývozu na životní prostředí. Celý postup vyhodnocení vlivu vývozu, které naznačuje toto schéma, a také postup při zařazení do kategorie B a C je popsán na www.egap.cz

Vyhodnocení vlivu vývozu na životní prostředí v zemi jejich konečného určení jako další podmínky pro pojištění vývozu se státní podporou náročné a vyžaduje účinnou spolupráci všech zúčastněných subjektů. Cílem státní podpory vývozu je nejen podporovat vývoz jako takový, ale v souladu s celkovými světovým trendem podporovat pouze vývoz, který nemá negativní vlivy na životní prostředí. Snahou EGAP je, aby hodnocení rizik pojištění nebylo vyhodnocením vlivu na životní prostředí zbytečně prodlužováno a aby se vývozci mohli vypořádat s těmito požadavky s minimálními náklady.

JUDr. Ing. Jana Ammerlaanová
EGAP

EXPORTNÍ GARANČNÍ A
POJIŠŤOVACÍ SPOLEČNOST, a.s.